

De sista breven

Födelsedagsbrev till äldsta dottern, februari 1966

Kära lilla Hilda

Jag skriver idag, men brevet kommer inte fram på länge. Men jag vill att du ska veta att jag tänker på dig och hoppas att du har det bra på din födelsedag. Du är ju nästan kvinna nu, och jag kan inte skriva till dig på samma sätt som till småungarna, och berätta sagor och nödlögner.

Du ska veta att jag förblir långt borta och kommer att vara skild från dig under lång tid. Jag gör vad jag kan för att bekämpa våra gemensamma fiender. Det är inte så mycket men alltid något, och jag tror att du kan vara stolt över din far, på samma sätt som jag är stolt över dig.

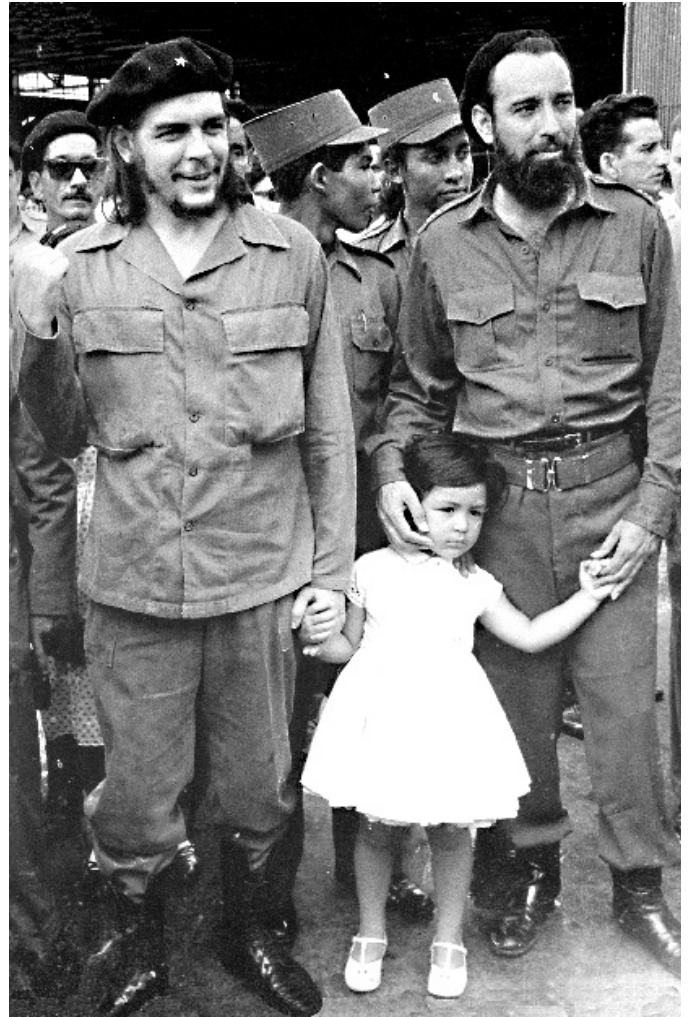
Kom ihåg att det ännu återstår många år av kamp, och att du också som kvinna måste göra din insats i kampen. Under tiden gäller det att förbereda sig, vara mycket revolutionär, vilket i din ålder betyder detsamma som att lära sig mycket, så mycket som möjligt, och alltid vara redo att stödja en rättfärdig sak. Och lyd din mamma, och tro inte att du kan allt i förtid. Tids nog kommer det.

Du måste kämpa för att tillhöra de bästa i skolan. De bästa i alla avseenden, och du vet vad det betyder: studera och ha en revolutionär hållning, det vill säga: gott uppförande, allvar, kärlek till revolutionen, kamratskap osv. Sådan var inte jag när jag var i din ålder, men det var i ett annat slags samhälle, där människan var människans fiende. Nu har du fördelen att leva i en annan tid och du måste visa dig värdig den.

Glöm inte att hälsa på där hemma och se till de andra ungarna och råda dem att studera och uppföra sig väl. Framför allt Aleidita, som fäster stor vikt vid vad du som storasyster säger.

Nåväl kära du, än en gång: Lyckönskningar på födelsedagen. Krama om din mamma och Gina, och ta själv emot en jättestor och jättestark kram för hela den tid vi inte kommer att träffas, från din *Pappa*

Översättning: Eva Björklund

Che Guevara med sin äldsta dotter Hilda och Núñez Jiménez, kaptan i rebellarmén.

Avskedsbrevet till de fem barnen

Hildita, Aleidita, Camilo, Celia och Ernesto

Om ni någon gång måste läsa detta brev så är det för att jag inte längre finns bland er. Ni kommer knappast ihåg mig, och de minsta minns inget alls.

Er far har varit en man som handlat som han tänkt och kan försäkra att han varit trogen sin övertygelse.

Väx upp som goda revolutionärer. Studera mycket för att kunna behärska tekniken, som gör det möjligt att behärska naturen. Kom ihåg att revolutionen är det viktiga och att ensam, var och en för sig, gör ingen av oss någon skillnad.

Framför allt hoppas jag att ni alltid ska ha förmågan att i djupet av er själ känna varje orättvisa som begås mot någon människa, var som helst i världen. Det är den finaste egenskap en revolutionär kan ha.

För alltid mina barn, jag hoppas fortfarande att få återse er. En stor kyss och kram från

Pappa

Che Guevara med sin familj 1963.

Översättning:
Eva Björklund

Sista familjebilden, tagen i mars 1965 strax innan Che för sista gången lämnade Kuba: Che och Aleida med sina fyra barn, den nyfödde Ernesto, Camilo, Aleida och Celia.

Avskedsbrevet till föräldrarna

Kära gamla föräldrar

Återigen känner jag Rosinantes rygg under mig; jag vänder tillbaka till landsvägen, med lansens i hand.

För nästan tio år sedan skrev jag ett annat avskedsbrev till er. Om jag minns rätt beklagade jag mig den gången över att jag inte var en bättre soldat och en bättre läkare. Det senare bekymrar mig inte längre, och en något så när hygglig soldat har jag faktiskt blivit.

Egentligen har ingenting förändrats, utom att jag har blivit mycket mera medveten, min marxism har slagit rot och renats. Jag tror på den väpnade kampen som den enda lösningen för de folk som kämpar för sin befrielse, och jag följer min övertygelse. Många kommer att kalla mig äventyrare och det är jag, men av ett annat slag, den typ av äventyrare som riskerar sitt skinn för vad han tror på.

Kanske är det här den sista gången. Det är inget jag eftersträvar men det ingår i den logiska sannolikhetskalkylen. Om det blir så är det här en sista omfamning.

Jag har älskat er mycket, jag har bara inte kunnat uttrycka min ömhet. Jag är till ytterlighet konsekvent i det jag företar mig, och tror att ni inte alltid har förstått mig. Å andra sidan var det inte alltid så lätt att förstå mig, men gör ett försök, om så bara för i dag!

Nu ska en vilja som jag har slipat med konstnärlig njutning bära upp ett par magra ben och ett par trötta lungor. Jag kommer att klara det.

Tänk någon gång på denne lille riddare i det tjugonde seklet. Och krama Celia, Roberto, Juan Martin och Patotín, och Beatriz och alla från mig. Och till er själva en stor kram från er förlorade och gensträvige son,

Ernesto

Che Guevara tillsammans med sina föräldrar Celia de la Serna och Ernesto Guevara.

Översättning:
Eva Björklund

Avskedsbrevet till Fidel Castro

Jordbruksåret, Havanna

Fidel

I denna stund dyker många minnen upp – den gången jag träffade dig hos Maria Antonia, den gången du föreslog mig att komma med, hela spänningen under förberedelserna.

En dag gick frågan runt om vem som skulle varskos i händelse någon blev dödad, och insikten om att detta verkligen kunde hända skakade om oss alla. Sedan insåg vi att det var sant, att i en revolution (om det är en verklig revolution) segrar man eller dör. Många kamrater stupade på vägen till segern.

I dag har allt en mindre dramatisk klang, därför att vi är mognare, men i grunden har inget ändrats. Jag känner att jag uppfyllt den del av min plikt som band mig till den kubanska revolutionen på dess territorium och jag tar farväl av dig, av kamraterna, av ditt folk som redan är mitt.

Jag avsäger mig formellt mina uppdrag i partiledningen, min ministerpost, min majorsgrad, min nationalitet som kuban. Kvar finns inga lagliga band till Kuba, bara band av annan art, som inte kan upphävas som utnämningar kan.

Då jag ser tillbaka på mitt liv tror jag mig ha arbetat med så stor ärlighet och hängivenhet jag kunnat för att befästa revolutionens seger. Mitt enda allvarliga misstag är att inte ha haft mer förtroende för dig redan från första stund i Sierra Maestra och att inte tillräckligt snabbt ha insett dina egenskaper som ledare och revolutionär. Jag har upplevt en storslagen tid och jag har vid din sida känt stoltheten att tillhöra vårt folk under de härliga och sorgliga dagarna under Karibiska krisen.

Sällan har en statsman varit så lysande som du under dessa dagar och jag är också stolt över att ha följt dig utan tvekan, och ha identifierat mig med ditt sätt att tänka och se och bedöma farorna och principerna.

Andra trakter av världen begär mina ringa insatser. Jag kan göra vad som förvägras dig genom ditt ansvar i ledningen för Kuba och stunden är inne för oss att skiljas.

Du skall veta att jag gör det med en blandning av glädje och sorg. Här lämnar jag mina renaste förhoppningar som deltagare i uppbyggnaden och de käraste jag har bland alla jag älskar, och jag lämnar ett folk som tagit mig till sig som sin son. Det är som att slita bort en del av mitt väsen. På

31 mars 1965: Che och Fidel tar avsked av varandra. Che gav Fidel sitt avskedsbrev, som berörde dem båda djupt.

nya slagfält ska jag bära med mig den tro som du har inskräpt i mig, mitt folks revolutionära anda, känslan att fullgöra den heligaste av plikter: att kämpa mot imperialismen överallt där den finns. Detta tröstar mig och mer än botar varje hjärtskärande tanke.

Jag upprepar att jag fritar Kuba från allt ansvar med undantag av det som härrör ur dess föredöme. Och, om den avgörande timmen slår för mig under en annan himmel, kommer min sista tanke att gälla detta folk och särskilt dig. Jag är dig tacksam för vad du lärt mig och ditt föredöme som jag skall försöka att förbli trofast ända in i de yttersta konsekvenserna av mina handlingar. Jag har alltid identifierat mig med vår revolutions utrikespolitik och jag fortsätter att göra det. Var jag än kommer att befinna mig skall jag känna ansvaret att vara en kubansk revolutionär och jag skall handla som en sådan. Jag lämnar ingenting av materiellt värde till mina barn och min hustru och det bekymrar mig inte: jag är glad att det blir så. Jag ber inte om någonting för dem eftersom staten kommer att ge dem vad de behöver för att leva och utbilda sig.

Det är mycket jag skulle vilja säga till dig och till vårt folk, men jag känner att det inte behövs. Orden kan inte uttrycka vad jag skulle vilja, och det tjänar ingenting till att klottra ner mer papper.

Alltid mot segern. Fosterlandet eller Döden. Jag omfamnar dig med hela min revolutionära lidelse.

Översättning: Eva Björklund